Nro. 1501.

CURRENDA V.

A. D. 1857.

N. 262.

Nagroda lub przymus w przedmiocie chodowania drzew owocowych uchyla się.

Częste kradzieże w lasach i sadach; brak drzewa opałowego i budowlanego w różnych stronach coraz większy, i przednowki srogie i. t. p. zniewoliły Nas kilkakrotnie wydać odezwę, a mianowicie ostatnią razą w kurendzie IV. r. 1853 pod L. 124 aby Szanowne Duchowieństwo przy każdej sposobności tak nauką jako i przykładem zachęcało parafian do sadzenia i pielęgnowania drzewek różnego rodzaju, po miedzach i drogach publicznych, na urwiskach i wydymiskach, około łąk i domów; do zakładania sadów; do oswojenia młodzieży z sadzeniem, szczepieniem, oczkowaniem, pielęgnowaniem owocowych . . . . i t. d. Z tych samych powodów różne Urzęda polityczne wydawały w tym celu stósowne okolniki do Przełożonych kościołów i gmin, odświeżając Cyrkularze z r. 1789, 1809 i t. p. i zachęcając do rozmnożenia drzew, nawet do Wys. c. k. Ministerium swe projekta wystósowały. W skutek nich Wys. Ministerium spraw wewnętrznych postanowieniem z 29 Listopada 1856 L. 18031 prez c. k. rząd krajowy pod 8 Sty. r. b. L. 36691 r. z. oznajmia Konsystorzowi, że odstępuje od środków zachęcających przez nagrodę i od przymusowych, z powodu uzyskanego przekonania, że u ludu niewykształconego, ociężałego, obojętnego najzbawienniejsze skutki wywierać może stopniowe objaśnienie i przykład, zaczem Szan. Duchowieństwo, Nauczycieli większych dóbr posiadaczy, Towarzystwa gospodarcze wzywa do przewodniczenia ludowi w tej sprawie, do zaopatrzenia każdej szkółki kawałkiem gruntu na sad, w którymby Nauczyciel zdołał ćwiczyć młodzieży w chodowaniu drzewek i nalega, aby kandydatów nauczycielstwa obznajmiać z wiadomościami sadownictwa.

W przekonaniu, że Wielebni Bracia w Xtusie, jako i P. P. Nauczycieli ożywieni są tą gorliwością, aby nie tylko dusze pielęgnować, ale i o ciało, ale i o to co służy do zaspokojenia potrzeb ciała, mieć starania, mniemamy, że nie potrzeba osobnego z naszej strony zachęcenia, lecz tylko odsełania do dawniejszych naszych nalegań i udzielenia Wys. c. k. Ministerstwa i Wys. c. k. Rządu krajowego wezwania niniejszego.

Nr. 1146.

Collaudatio ob arborum culturam.

E Decanatu Neo-Sandecensi Exc. C. R. Provinc. Regimini Cracov. abhinc 3 ob exemplarem in arborum plantatione curam pro meritorea agnitione &c. commendati erant; nimirum A. R. Joan. *Augustyniak* Parochus in Mystków e plantatione 600 ultro, et A. R. Nic. *Głombiński*, Curatus in Ujanowice, ob 1300 &c. insignemque in parochianos hac ex linea influxum. In sequelam interpellationis Nostræ Exc. C. R. Provinc. Regimen alto Rescripto de 23 Mart. a. c. N. 6930 id nonnisi apperire dignatum est, se illorum industriam non

solum pro grata sumi notitia; verum complacentiam suam quoque exprimere; nec non in Currenda eos ceu promotores tantos excitationis ergo imitationisve publicatos desiderare. Qua Resolutione obtenta properamus hæc publice coram Vener. Clero communicare, ambos ex parte nostra collaudare quoque, simulque excitare, tum superviventem A. R. Nicolaum *Głombiński*; tum Ven. Clerum universum, quatenus vestigia talium prementes, arborum culturam in suis ac parochianorum hortis laudi et merito coram Deo et mundo sibi ducant, fructusque suæ plantationis uberrimos percipiant.

E Consistorio Episcopali, Tarnoviæ die 16. Aprilis 1857.

N. 868.

Coramisatio apocharum Cleri etc. per C. R. Praepositos Districtuales conceditur.

Decreto alti C. R. Ministerii pro internis de 4. Nov. a. e. N. 24343 altum C. R. Ministerium Financiarum sub 12. Sept. a. e. N. 26632|853 juxta Intimationem Alti C. R. Provinc. Regiminis Cracov. de 23. Nov. a. e. i. e. 1856 N. 33689 C. R. Praepositos Districtuales (Bezirksvorsteher) apochas Cleri aut Esiarum c o r a m i s a r e authorisat, quas hucusq. exclusive C. R. Præfecti Circulares c o r a m i s a r e erant deputati, quamvis Cassæ tributorum æraliales (Steuerämter) e quibus quotæ erga ejusmodi apochas levabantur, non essent in loco eorum residentiæ, sed non raro pluribus miliaribus distantes, quod Ven. Clero pro grata notitia communicatur.

ŚWIĘCENIE WIANECZKÓW
w Oktawę Bożego Ciała.

Ludek nasz podczas ośmiodniowej Uroczystości Bożego Ciała przynosi wianuszki prosząc, aby takowe kłaść na Ołtarzu, gdzie wystawiony Najś. Sakrament, i aby je na koniec poświęcić; albo przynosi je w samą oktawę na Nieszpory w celu uzyskania poświęcenia onych. Inni znowu Monstrancyą przyozdabiają wianeczkami z kwiatów i ziołek, wszędzie zaś umajamy świątynie i te 4. ołtarze, przed któremi odśpiewają się 4. Ewanielie i t. p. Wieńce, któremi Pana tych kwiatów i ziół, Zwycięzcę śmierci, *) Króla Niebios i ziemi niejako uwieńczyć, i Stwórcę tylu wonnych roślin, nie mniej ozdób przyrody tak pachnącemi wianuszkami jako i majidłami uczcić pragniemy, poświęcone, tudzież gałązki z majideł niepoświęcone unoszą pobożni do swoich mieszkań, i pokładając w nich ufność, jako w gromnicach lub w palmach, w święconej wodzie . . . . używają ich w różnych okolicznościach . . . Ludek pobożny okazuje nie mniej wdzięczność ku Zbawicielowi, jako Dawcy niezliczonych wonności i zieloności, szczególniej chleba Anielskiego, mającego *w sobie wszystkie rozkoszy i słodkość* Mądr. 16. 20. Wystawiony w Przenajś. Sakramencie Zbawiciel nasz, jako *oblubieniec* sprawia nam gody, wzywa do siebie na te gody; a lud, kościół jako *oblubienica* spieszy z kwiatami ku Oblubieńcowi, a lud łaknący używa u stołu, nakarmia się ciałem Jego, aby dusza rozkwitała w wonne kwiaty dobrych uczynków; aby dusza za wieńce zwię-

*) Któremu podczas Processyi Wielkanocnej śpiewamy: Namq. triumphanti post tristia tartara undique fronde nemus, gramina flore favent.

dłe widzialne, mianowicie za wianuszki nieśmiertelnych czynów odebrała od oblubieńca wieniec niezwiędły. Oblubienico Xtusowa! jesteś według słów Pieśni Salom. II. 2. *Kwiatem polnym i lilią polną, lilią między cierniami*; a Oblubieniec twój *jako jabłoń między drzewem leśnem*. 3. błagaj podczas Uroczystości Bożego Ciała, przed wystawionym ku czci Panem naszym, aby łaska jego jako ciernie, jako cień gałązków, zasłaniała Ciebie jako kwiat, jako lilią zawsze wonną od srogości wiatru, od upału słońca.

Obyś nie ustawała wołać: *Obłóżcież mię kwieciem, obsypcież mię jabłki* (pachnącemi) *boć mdleję od miłości* (ku Niemu) 5. Obyś zawsze w pamięci miała te dalsze słowa śś: *Oto miły mój mówi ku mnie: Wstań, spiesz się przyjaciołko moja.. a przyjdź.* 10. *Boć już zima minęła!* 11. *Ukazały się kwiatki po ziemi naszej.* 12. *Figa wypuściła... figi swoje: winnice kwitnące wydały wonność swoję... Wstań przyjaciołko moja... a przyjdź.* 13. Jakże... nie pójdziesz Przyjaciołko, Oblubienico! za głosem Jego.... który roztopił lód serca Twego; który zasiał i kwiaty i zasadził figi i winnicę na roli serca twego; nie pójdziesz a złączysz się węzłem najgorętszej miłości z Nim... na całe życie, na całą wieczność?!

Choć lud nasz do poświęcenia przynosi wianeczki: jednak Rytuały nasze, Piotrkowskie, nie zawierały osobnej na nie benedykcyi.. może dla tego, że jak kadzidło podczas wystawionej Najś. Hostyi nie benedykuje się wtedy, gdy się wyłącznie Najś. Sakrament tylko okadza, bo Sprawca wszelkiego błogosławieństwa znajduje się na Ołtarzu; tak wiara panowała, że gałązki, ziela i kwiaty nabrały świętości i błogosławieństwa od samego Xtusa, w którego bliskości i dla którego uczczenia się znajdowały... ugruntowana pomiędzy innemi na II. księg. król. VI. 11. według którego przez te 3 miesiące, przez które Arka boża mieszkała w domu Obededoma, *błogosławił Pan Obededoma i wszystek dom jego....* Ritualik najnowszy w Krakowie r. 1836 prywatnie wydany zamyka na stronie 116 formułę poświęcenia tych ziół wianuszkowych, z innego rytualika niby Piotrkowskiego w Krak. 1743. str. 95 i na to przeznaczoną. W r. dopiero 1849 pojawił się w Wilnie rytuał z benedykcyą na wianuszki pod tytułem: Benedictio sertorum de variis herbis et floribus in festo SS. Corporis D. N. J. C. Ale i ta nie jest benedykcya umyślnie na to utworzona, lecz ta sama, co na poświęcenie ziół i wieńców zbożowych podczas Uroczystości Wniebowzięcia M. B. używa się, z tą tylko odmianą, że w 1. Modlitwie na końcu po herbas opuszcza et fructus, a Modlitwę II. tak zaczyna: Deus, qui varii generis herbas et flores ad usum hominum et pabulum jumentorum de terra producere dignaris: adesto propitius invocatiónibus nostris et effunde...

Rostropny dusz pasterz z tych uwag i modlitw rytualikowych korzystać będzie przy poświęcaniu wianuszków i nauczaniu ludu o znaczeniu i t. p. jako i z następującego objaśnienia Ks. Łunkiewicza na str. 75. Wykładu obrzędów z r. 1851:

„**Święcenie wianeczków...** Podczas uroczystości Bożego Ciała a najczęściej w dzień jej oktawy, poświęcają się pęczki lub wianeczki z różnych, szczególniej wonnych ziół i kwiatów uwite. Zwyczaj święcenia wianków w czasie Bożego Ciała z tąd powstał: Uroczystość Bożego Ciała obchodzi się w tej porze roku, kiedy nowe rośliny i zioła na pokarm i

iekarstwo zdatnemi się stają. Nadto Chrześcianie od początku wprowadzenia tej Uroczystości dla tem świetniejszego jej obchodu znosili do Kościoła kwiaty, robili z nich girlandy i wieńce, któremi ołtarze i świątynie Pańskie zdobili, co dotąd w niektórych miejscach się zachowuje.

Przyczyniając się tym sposobem do uświetnienia chwały Bożej zewnętrznie okazują, jaką wewnętrznie o cześć Bożą gorliwością są napełnieni. Z tych więc powodów tę uroczystość uważano za najstósowniejszą porę podziękować Bogu Wszechmocnemu, że różne rośliny do użytku ludzi i zwierząt przeznaczył, tudzież Go prosić, aby one błogosławił i obfitość ich dać raczył. *) Co rzeczywiście Kapłan przy święceniu wianeczków wyraża i razem Boga błaga, aby od tych, którzy wianeczki i pęczki ziół z sercem nabożnem na ołtarzu składają, wszelkie przeszkody do zbawienia oddalił, oraz z pęczkami cnót i dobrych uczynków, do niebieskiej szczęśliwości kiedyś ich przyjął. Ci więc, którzy wianeczki do poświęcenia przynoszą, prosić powinni Boga, aby im dał łaskę stanąć przed sobą pełnym wonności cnót i dobrych uczynków, a po skończonem tem zejściu chwałą niebieską ich uwieńczył.

Poświęcone wianeczki i zioła lud ze czcią zachowuje i z ufnością w różnych potrzebach używa, osobliwie w czasie grzmotów i nawalnic kadzenie z nich czyni. Tego zabobonem nazwać nie można, bo tu moc i dzielność słowom Bożym, w czasie poświęcenia nad ziołami odmówionym, nie zaś samym ziołom się przypisuje; a Bog w każdej rzeczy mocen jest udzielać swej pomocy z wiarą i ufnością do Niego się udającym i do modlitwy Kościelnej wielkie znaczenie przywięzującym.“

619. 699. 1108. 1101. 1512.

5. Missae sacrificia pro 5. Consodalibus resp. litanda.

Pro ama Adm, R Joannis Augustyniak Parochi Mystkov. 3. Feb. ac. R. Jos. Wąsiewicz Expositi in Żabno 21. Feb. dein A. R. Josephi Kidoń Curati Krościen. 27. Mart. et Ri Ant. Siemiński Expositi in Tuchów 3. April. A. R. Stan. Antałek Parochi Nidec. 12. Maji a. c. membrorum Sodalitatis pro felice morte e vivis sublatorum.

N. 1178.

Memento ad aram commendatur.

Pro anima A. Ri. Joan. Zbroski Parochi in Siedlce, Jubilati, 10 April. a. c. demortui.

*) O to błaga się temi Ritualika wyrazy: Rivos ejus inebrians multiplica genimina ejus: in stillicidiis ejus lætabitur germinans. Benedices coronæ anni benignitatis Tuæ et campi Tui replebuntur ubertate. Pinguescent speciosa deserti: et exultatione colles accingentur . . . . Dominus dabit benignitatem: et terra dabit fructum suum. Rigans montes de superioribus suis; producens fœnum jumentis et herbam servituti hominum.

Josephus Alojsius,
Episcopus Tarnoviensis

E Consistorio Episcopali,
Tarnoviae, die 14. Maji 1857.
PAULUS PIKULSKI, Cancellarius.

Typis Anastasii Rusinowski, Tarnoviæ.